

DR. MUSENNA EMIN EL-KURDISTANI¹

ISLAMSKA DRŽAVA I PITANJE SLOBODE

Neki smatraju da je najvažnija zagonetka koja stoji pred islamskim projektom kako riješiti pitanje lične slobode i slobode u političkom i vjerskom smislu, polazeći od stava da je islamska država sveobuhvatna organizacija koja ne daje prostora različitostima i njihovom ispoljavanju u javnosti, budući da ona vjeruje u apsolutnu istinu i sve treba da bude njoj potčinjeno, da ona gospodari i vlada svime, bilo da je to mišljenje sekulariste, koji vjeru ne poznaje dobro, ili radikalnog islamiste.

U ovom djelu želim da objasnim vrijednost slobode u islamskom mišljenju kroz važne pojmove a sve u cilju rasvjetljavanja ovog pitanja i odgovora na ove tvrdnje.

Sloboda je život

Vrijednost slobode u islamskom mišljenju je u nivou prava na život. Zbog toga je Kur'an propisao da je *kefare*t (otkup) za ubistvo jedne osobe greškom, osloboditi jednu osobu ropstva (vratiti slobodu nekome znači nekoga oživiti). Uzvišeni Allah kaže: *Nezamislivo je da vjernik ubije vjernika, to se može dogoditi samo slučajno, nehotice. Onaj ko ubije vjernika nehotice mora osloboditi ropstva jednog roba-vjernika i predati krvarinu porodici njegovoj, oslobođen je krvarine jedino ako oni oproste.*²

¹ Istraživač, stručnjak za islamsku političku misao; savjetnik Međunarodnog islamskog komiteta za ženu i dijete.

² En-Nisa', 92.

Sloboda je filozofija života i njena tajna i mudrost

Sloboda je sveta vrijednost na kojoj se zasniva filozofija života i smrti, stvaranje čovjeka i svemira, značenje nagrade i kazne, Dženneta i Džehe-nnema, značenje pokornosti, obaveze, grijehenja i značenje iskrenog ima-na, nevjerstva i licemjerstva. Sve je ovo čvrsto vezano za slobodu i nivo njene prisutnosti. Naime, iskušenja – koja su tajna života i smrti, čovjeka i svemira, Dženneta i Džehennema, vjerovanja i nevjerovanja – ne mogu biti ako onaj koji se stavlja na kušnju nema slobodu i odgovornost kao i izbor između greške i dobra, niti ima slobodu izbora između nevjerstva i vjere. Allah, dž.š., rekao je: *Onaj koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati; On je Silni, Onaj Koji prašta.*³

Poslanici su poslani da ustanove slobodu i da spriječe prisilu

Prisila protivrječi slobodi i pravu izbora. Kur'an odbija svaku vrstu prisile pa čak ako se radi i o Poslaniku. Kur'an, naime, kaže: *U vjeru nema prisiljavanja.*⁴

*Da Gospodar tvoj hoće, na Zemlji bi doista bili svi vjernici. Pa zašto onda ti da nagoniš ljude da budu vjernici?*⁵

Zatim, Uzvišeni veli: *Ti ih ne možeš prisiliti...*⁶ *Mi tebe nismo čuvarom njihovim učinili niti si ti njihov stvaratelj.*⁷ *Ti vlast nad njima nemaš.*⁸

Govorio je Nuh, a.s., svom narodu: *O narode moj, da vidimo! Ako je meni jasno ko je Gospodar moj i ako mi je On od Sebe dao vjerovjesništvo, a vi ste slijepi za to, zar da vas silimo da protiv svoje volje priznate?*⁹ Ovakvih ajeta ima još.

³ El-Mulk, 2.

⁴ El-Bekare, 256.

⁵ Junus, 99.

⁶ Kaf, 45.

⁷ El-En'am, 107.

⁸ El-Gašije, 22.

⁹ Hud, 28.

Ovi ajeti kategorično govore o tome kako poslanici i njihove pristalice nisu pozvani da obavezuju ljude da slijede njihovu vjeru, niti da ih prisiljavaju na nešto u čiju istinitost ne vjeruju. Zato što je to u suprotnosti sa filozofijom iskušenja čovjeka na ovom svijetu. Sloboda izbora je jedan od uvjeta da bi se ostvarila odgovornost za počinjena djela.

Ako je prisila zabranjena i u suprotnosti s Allahovim htijenjem pa čak i u prihvatanju vjere, kako je moguće praviti sisteme, programe i procese na prisili, bilo da su politički, sociološki ili ekonomski.

Politički i društveni sistemi koji se temelje na sili i represiji uzrokuju formiranje društva u kojem žive robovi, duševni bolesnici i mentalni sklopovi, koji prisilu, nasilje, licemjerstvo, laž i prevaru ubrzo usvoje kao svoj životni put, kako prema podređenima tako i prema nadređenima. Međutim to stvara veliku količinu problema i nedorečenosti u ovom vremenu, u kojem neki smatraju da su oni našli rješenje. Ubrzo ovi loši postupci se pretvore u način i kulturu življenja gdje se ne može ostvariti nikakav napredak s njima. Riješiti te probleme je veoma teško a njihovo iskorjenjivanje je nerješiv i zamršen problem. To sve stvara određene implikacije u svakodnevnom životu.

Nasilje proizvodi ropstvo i potčinjenost

Polazeći od ovih jasnih istina, islamski politički sistem potvrđuje ličnu slobodu u svemu što ne šteti u općem dobru ili uništavanju univerzalnih prava i nečeg što je vrednije od toga. Svaka osoba ima pravo da vjeruje ili da ne vjeruje. Ima pravo da bude u ovoj ili onoj stranci. Također ima pravo da slijedi koji god želi mezheb ili akaidsku pravnu školu. On pravo ima da preseli i ode gdje želi i da zarađuje na koji god halal način želi. U svojoj kući ima pravo da radi šta želi, da čuva svoje privatne tajne, niko nema pravo da se miješa u njegovu privatnost niti da ga uhodi i miješa se u njegov život. Ima pravo da podržava vlast ili da bude opozicija, ili da bude neopredijeljen itd.

Svim grupacijama, političkim, vjerskim i kulturnim, garantuje se sloboda i pravda unutar islamskog političkog sistema. Sve ove grupacije su u povijesti islama od vremena Božijeg Poslanika, s.a.v.s., bile aktivne,

iskorištavale su svoja prava i djelovale su. Oni su uživali potpuno slobodu bez pritisaka i bez povrede svojih prava, osim u vremenu smutnje i udaljavanja od izbalansiranog islamskog pravca.

Ta vremena smutnje ne zauzimaju značajno mjesto u historiji islamske države u odnosu na periode procvata, napretka, suživota i preporoda, pa i ako to uporedimo s onim što je bilo prije islama pa sve do današnjeg vremena, gdje se pripadnici raznih vjera i mezheba suočavaju sa zlostavljanjem i povredom ljudskog dostojanstva u različitim društvima i političkim sistemima.

(Preveo: Mehmed KUDIĆ)